

Nerøy kommune (01.02.2019) viser til at anlegget omfatter areal som er avsatt til formålet i reguleringsplan for Hundhammerfjellet vindkraftverk. Tiltaket vurderes å være i tråd med formålet.

Eksisterende infrastruktur skal benyttes, med unntak av enkelte påkrevde endringer og tilpasninger på internveier og adkomstvei. Rådmannen stiller seg positiv til de påkrevde endringene, under forutsetning om at kommunen ikke påføres kostnader og at eventuelle skader på den kommunale veien istandsettes ved anleggsfasens slutt.

Støyvurderinger viser at Løvmo, Klungset, Hundhammer og Storeinen i worst case ligger innenfor gul støysone. I real case-beregningene er det kun Hundhammer med beregnet støy over grenseverdiene. Avbøtende tiltak i forbindelse med støy og skyggekast ligger inne i avtaler med hver enkelt grunneier med berørte bygninger. Kommunen vurderer at avtalene sikrer de berørte grunneierne og kommenterer derfor ikke dette punktet videre.

Kommunen vurderer det som positivt at det etableres parkeringsplass utenfor bommen til området, slik detaljplanen beskriver. Dette vil være med på å tilrettelegge for turgåere i området etter anleggsfasen.

MTA opplyser at gråvann og kloakk fra anleggsrigg skal samles på tett tank ev. til infiltrasjon i grunnen. Dette vil kreve søknad om utslippstillatelse. Dersom anlegget skal tilknyttes kommunalt vann må det søkes om dette.

Det er planlagt er areal på ca. 4500 m² ved den kommunale vegen fra Løvmo kai som er tenkt benyttet til mellomlagringsområde. Arealet ligger i sin helhet på jordbruksarealer. Ut fra samfunnshensynene vurderes dette som riktig. Det forutsettes at området tilbakeføres som landbruksareal etter anleggsfasen og seinest innen 10 år.

Det vises til sak om endring av planbestemmelser for Hundhammerfjellet vindkraftverk og vurderinger av vindkraftverkets påvirkning på fuglearter. Det anbefales at det i forbindelse med utskifting av eldre turbiner prøves ut avbøtende tiltak for å redusere kollisjonsfaren med fugl.

NTE Energis kommentarer:

I forbindelse med utbedring av eksisterende atkomstveier, vil ikke kommunen bli påført kostnader for dette arbeidet. Eventuelle kjøreskader vil bli istandsatt etter anleggsfasens slutt.

Områdene skal istandsettes etter prinsippet om naturlig revegetering slik det framgår av MTA med detaljplan. Det tas i tillegg sikte på å oppnå best mulig landskapstilpasning av veier og annen infrastruktur. Prosjektet har engasjert egen landskapsarkitekt til dette arbeidet.

Det planlagte, midlertidige lagringsarealet ved den kommunale vegen fra Løvmo kai vil bli tilbakeført til landbruksareal etter anleggsfasen og seinest innen 01.01.2029.

Det vil bli søkt om utslippstillatelse for utslipp av avløpsvann dersom det velges en teknisk løsning som innebærer slikt utslipp.

Dersom anlegget skal tilknyttes kommunal vannforsyning så vil dette bli omsøkt.

Framlagte utbyggingsløsning er en optimalisert løsning med plassering av hver enkelt turbin inn i en samlet helhet der ulike forhold er vektlagt. Det er ikke planlagt ytterligere tilpasninger av turbiner med tanke på mulig reduksjon av kollisjonsfare for fugl. Det nye anlegget vil få færre turbiner enn dagens anlegg (fra 17 til 14 turbiner), noe som i seg selv vil redusere kollisjonsfaren.

Fylkesmannen i Trøndelag (13.02.2019) har kommentarer til temaene landbruk, reindrift, klima og miljø, helse og omsorg i sin uttalelse til MTA og detaljplan.

Landbruk

All skog i området er vernskog, ifølge NIBIOs kartdatabase Kilden. Fylkesmannen henstiller derfor om at skogsvegetasjon får stå mest mulig urørt.

Offentlig vei

Inngrepsgrensen i plankartet inkluderer den kommunale vegen kv112 mellom Kai Løvmo og avkjørslene til vindkraftverkets adkomstveger, hvor det er større arealer fulldyrka mark. I forbindelse med transport av turbiner, er det behov for noen utbedringer på veien. Dette gjelder begge avkjøringene, overgangen mellom den kommunale veien og atkomstveien til Løvmo kai, i tillegg til generell breddeutvidelse. Etter kontakt med NTE fikk Fylkesmannen opplysninger om at vegstrekningen mellom Kai Løvmo og avkjørslene til vindkraftverkets adkomstveger ikke skal utbedres. Forutsatt at utbedring av veg ikke berører dyrka mark langs kv112, har ikke Fylkesmannen merknader til dette.

Sted for mellomlagring langs kv112

For å minimere inngrepene, redusere arealbruken på kranoppstillingsplassene, og for å sammenstille turbinblader før montering, skal det etableres et midlertidig bladlager utenfor konsesjonsområdet. Dette er planlagt ved den kommunale vegen kv112, på et ca. 4,5 dekar areal med fulldyrka jord. Området skal bli tilbakeført til landbruksareal etter anleggsfasen. Arealet ligger utenfor planområdet til gjeldende reguleringsplan «Hundhammerfjellet vindmøllepark». I kommuneplanens arealdel er området avsatt til LNFR-formål. Ifølge opplysninger fra NTE skal grunneier av området for mellomlagring av turbinbladene søke midlertidig omdisponering av dette arealet i egen sak. Fylkesmannen minner om at det er viktig at tilbakeføring av arealet til jordbruksformål, innen en viss tid etter den midlertidige bruken, sikres i bestemmelser eller vilkår i forbindelse med søknad om omdisponering. Det må i den forbindelse også sikres at dyrkamarka blir håndtert på en god måte i anleggsperioden og deretter istandsatt til samme kvalitet som før tiltaket.

Reindrift

Saken er forelagt landbruks- og reindriftsavdelingen hos Fylkesmannen i Nordland, som ikke har reindriftsfaglige merknader.

Klima og miljø

Naturmangfold

Nye Hundhammerfjellet vindkraftverk vil fortsatt være utfordrende for kjente naturmangfoldverdier i området, spesielt i tilknytning til kollisjonsfare for fugl. Vindturbiner utgjør en fare for arter, og det er bl.a. forsket på vindmøllers påvirkning på havørn. I denne sammenhengen er ulike avbøtende tiltak testet ut. Fra vindkraftanlegget på Smøla er det positive erfaringer med «fugleradar» som varsler om innkommende fugler. Da kan vindturbiner i innflygningsruta stanse, eller fuglene kan varsles med lyd og blinkende lys. Et annet tiltak som er testet er farging av rotorbladene.

Ivaretagelse av havørn

Tettheten av hekkende havørn er høy langs kysten av Trøndelag, og det er tre kjente hekkelokaliteter innenfor konsesjonsområdet. Overvåkingsprogram i vindkraftverket i Smøla kommune viser at 91 havørn er drept av vindkraftverket på Smøla, og forskningsresultatene viser at risikoen for kollisjoner mellom hekkende havørn og vindturbiner avtar når avstanden mellom turbiner og reir er over én km.

Fylkesmannen ser behov for at utfordringer med dødelighet på havørn vurderes i MTA, og at muligheter for å unngå dette tas inn som avbøtende tiltak. Fylkesmannen anbefaler at turbiner etableres lengst mulig unna reirområder, og at det etableres et godt overvåkingsprogram for å innhente kunnskap om havørn som drepes av installasjoner i kraftverket.

Fylkesmannen viser til at gjeldende reguleringsplan for Hundhammerfjellet vindmøllepark er fra 2003. På den tiden var det lite erfaring fra hvordan et slikt anlegg ville påvirke fugler som er sårbare for kollisjoner med vindturbinene. Når det nå utarbeides en ny MTA-plan, bør det tas inn et punkt om at det ved utskifting av eldre vindturbiner må prøves ut avbøtende tiltak for å redusere kollisjonsfaren med fugl.

Avfall og forurensning

Forurensning og avfallshåndtering er viktig å følge opp i anleggsfasen. Drivstoff, smøreoljer og kjemikalier som oppbevares og benyttes i området kan medføre forurensning til grunnen eller avrenning til eventuelle nærliggende vassdrag. Driften i seg selv kan også medføre fare for forurensninger ved uhell eller lekkasjer. Det bør tas inn krav i driftsrutinene som sikrer at olje, kjemikalier og andre forurensende stoffer skal oppbevares i et område avsatt til denne bruken. Det avsatte området skal ha tett dekke og sluk for å forhindre avrenning og forurensning til grunnen.

Dersom det er grunn til å tro at deponier eller anleggsområder kan medføre forringelse av vassdrag i utbyggingsområdet, må avrenning overvåkes før, under og etter driftsfasen for å registrere endringer som følge av driften. Vannforskriften stiller krav til overvåkning av det mest følsomme kvalitetselementet for den aktuelle påvirkningen. For organisk belastning i elv vil dette være bunndyrsamfunn. Overvåkingsresultatene skal legges inn i Vannmiljø.

Deponi

Det er beregnet et masseoverskudd på 17.000 m³. Det er foreløpig ikke avklart hvor disse massene skal deponeres. Det er viktig at massene deponeres i godkjent deponi/etter tillatelse fra kommunen. Lokalisering av deponier i tilknytning til slike anlegg kan medføre stor skade om dette ikke tas med i en helhetlig MTA der konsekvenser og mulig alternativ lokalisering vurderes. Det er viktig at det ikke åpnes for deponering av masser ved vassdrag eller i myrområder.

Lagring/deponering av masser er ikke i samsvar med LNF-formålet med mindre massene brukes som jordforbedring av landbruksjord. Landbruksmyndigheten (kommunen) må vurdere om massene er egnet til jordforbedring eller ikke. Dette innebærer at deponering av masser vil stort sett trenge planavklaring, enten gjennom reguleringsplan eller som en dispensasjon etter pbl.

I tillegg er det nå krav til at massedeponier også skal ha tillatelse etter forurensningsloven.

NTE Energis kommentarer:

Landbruk

Ved rydding av skog vil det bare ryddes nødvendige arealer slik at anleggsarbeidet kan gjennomføres som planlagt. Enkeltrær som framstår som gode landskapsobjekter vil spares der dette er mulig. Vernskog som type skog med dens miljøverdier vil bli omtalt i MTA-kurs for entreprenør som har ansvaret for skogryddingen.

Den kommunale veien fra Løvmo kai (NTE er eier av veien fra Løvmo kai og fram til den møter den kommunale veien) skal ikke oppgraderes, og dyrka jord langs veien vil dermed ikke bli berørt av anleggsarbeidet.

Når det gjelder midlertidig omdisponering av fulldyrka mark til mellomager for bl.a. turbinvinger (bladlager), vil grunneier søke kommunen om midlertidig omdisponering av jordbruksareal. Det vil bli lagt vekt på tilbakeføring av arealet til jordbruksareal etter avsluttet anleggsperiode. Kommunens landbruksfaglige kompetanse vil bli rådspurt i forbindelse med prinsipper for etablering av lagerområdet, samt tilbakeføring av område til dyrka jord. Ivaretagelse av vekstjorda vil her stå sentralt.

Reindrift

Ingen kommentarer fra byggherre.

Fugl

Anleggskonsesjonen for Hundhammerfjellet vindkraftverk har ingen vilkår knyttet til fugl, og utbygger har i utgangspunktet ingen planer for å etablere et eget overvåkingsprogram for fugl i anleggs- og driftsfasen. Vindkraftverket på Hundhammerfjellet er av de minste parkene som bygges ut i Midt-Norge, og har i tillegg en svært definert utforming som er velkjent for fugl med tilhold i området. Det har i driftsperioden blitt registrert enkelte døde individer i parken som kan relateres til kollisjoner med vindturbinene, uten at omfanget er vurdert som så omfattende at dette vil påvirke bestanden over tid regionalt. Det finnes i dag et relativt stort materiale fra andre vindkraftverk i regionen (spesielt for havørn) som kan benyttes som grunnlag for vurdering av aktuelle forebyggende tiltak dersom dette synes aktuelt. Flytting av turbiner er likevel lite aktuelt ut fra de begrensede muligheter som ligger innenfor dagens planområde.

NTE har etablert rutiner for driftsfasen gjennom drifting av eksisterende Hundhammerfjellet vindkraftverk og Ytre Vikna vindkraftverk for registrering av død fugl som blir funnet i og i nærheten av anlegget. Disse rutinene vil være naturlige å implementere i driftsfasen for anlegget.

Avfall og forurensning

I anleggsfasen har både anleggseier og entreprenører stort fokus på avfall og forurensning. Dette temaet blir fulgt opp på alle byggemøter, samt på vernerunder som gjennomføres jevnlig i anlegget. Dette arbeidet videreføres til driftsfasen, som skal ha samme fokus på temaet avfall og forurensning. Gjeldende forskrifter knyttet til bruk og oppbevaring av miljø- og helsefarlige stoffer vil bli fulgt.

Massedeponi

Massedeponi som anlegges innenfor konsesjonsgrensen til vindkraftverket, godkjennes av NVE etter framlagt detaljplan med senere utdypinger (beskrivelse samt planskisse og snitt for deponi med plan for sluttarrondering, evt. med en uttaksplan). Ved deponering av masser utenfor konsesjonsområdet, er kommunen planmyndighet. Forurensningsloven gjelder på samme måte innenfor som utenfor konsesjonsområdet. Overskytende jord- og steinmasser fra anleggsarbeid vil normalt være å anse som næringsavfall såfremt de ikke skal brukes på samme lokalitet som de er gravd opp, eller utnyttes som råstoff/fyllmasser i andre prosjekt. Evt. lokalt deponi må søke tillatelse iht. f-loven § 32, evt. også § 11 dersom disponeringen medfører fare for forurensning av omkringliggende områder med vann og vassdrag.

Utbygger vil om mulig unngå deponering som utløser krav om tillatelse etter f-loven § 32. Utbygger vil ikke etablere massedeponi for overskuddsmasser fra anlegget som vil medføre fare for forurensning fra deponiet til omkringliggende omgivelser og behandling etter f-loven § 11. Forebyggende tiltak og bevisste valg ved lokalisering vil kunne hindre dette. Det vurderes en løsning der overskuddsmasser blir transportert ut av anlegget for gjenbruk i andre prosjekter.

Sikring av myke trafikanter

Veien inn til vindkraftverket vil bli stengt med bom. Dette vil si at i driftsfasen vil gående og syklende kunne ferdes på atkomst- og internveier uten at det er fare for konflikter knyttet til motorisert ferdsel. Unntaket er aktiviteten knyttet til drift og vedlikehold av anlegget.

I anleggsfasen vil anlegget være stengt for all ferdsel ut over anleggsaktivitet. Dette av hensyn til fare for konflikter mellom besøkende og anleggsaktiviteter.

Trøndelag fylkeskommune (01.02.2019) melder at forholdet til kulturminner er avklart i forbindelse med reguleringsplan og konsesjonssøknad. Fylkeskommunen minner om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven. Dersom man i løpet av arbeidets gang oppdager noe som kan være et automatisk fredet kulturminne (f.eks. gjenstander, ansamlinger av sot/kull eller stein), skal arbeidet stanses og Trøndelag fylkeskommune varsles. Ut over dette, har ikke fylkeskommunen merknader til MTA.

NTE Energis kommentarer:

Kulturminnelovens § 8 om aktsomhetsplikten er omtalt i MTA. Temaet vil bli fulgt opp i forbindelse med MTA-kurs ved oppstart av anleggsarbeidet, samt ved videre oppfølging av det praktiske arbeidet i felt.

Øyvind Rønningen (09.02.2019) er grunneier, og informerer om at det ikke foreligger noen formell avtale for plass mellom NTE og Rønningen for bruk av arealer til mellomlagringsplass og massedeponi (jf. figur 1). Eventuell bruk av disse arealer forutsetter at det inngås en formell avtale, og at deler av den dyrkede marken (avmerket område) midlertidig omsøkes til dette formålet.

Avslutningsvis informeres det om at Rønningen har gitt NTE tillatelse til å foreta grunnboring på dyrka mark, for å avklare om dette vil kunne føre til eventuell fare for leirras o.l.

NTE Energis kommentarer:

Prosjekteier vil ta ansvaret for at det etableres en avtale mellom utbygger og grunneier dersom det blir behov for arealer for mellomlagring og massedeponi. NTE oppfatter forholdet til Rønningen som positivt, og er tilfreds med tillatelsen for gjennomføring av grunnundersøkelser. Forslag til avtale er oversendt til grunneier.

Figur 1 viser arealene Øyvind Rønningen henviser til i sin uttalelse

Tor Laugen (31.01.2019) viser til beregninger av støy og skyggekast fra vindturbinene for nye Hundhammerfjellet vindkraftverk. I forhandlingene med NTE har dette vært et tema, og NTE har akseptert og åpnet for at driften av møllene må tilpasses slik at støy og skyggekast ikke blir til vesentlig sjenanse for de som bor i området. Laugen viser til høringsbrevet, hvor det er en tabell som viser at flere av eiendommene kan bli utsatt for verdier utover anbefalte krav. Laugen ber om at det blir tatt reelle målinger når turbinene er idriftsatt, og at grunneierne kan gi sine anbefalinger/krav til justeringer i driften. På dette grunnlag må vi be om at det blir gjort en vurdering om turbinene skal stoppes eller redusere pådrag under gitte forhold, vindretninger og solforhold.

Grunneierne mener at turbinene bør produsere så mye som mulig, men at vesentlig sjenanse og støyforhold må tas hensyn til og vurderes opp mot optimal drift.

NTE Energis kommentarer:

Støyberegninger er gjennomført basert på valgt turbintype og endelig utlegg. Som det fremgår av MTA planen viser real case-beregningen at alle med unntak av en eiendom (Hundhammer) faller utenfor gul sone. Den berørte eiendommen ligger i beregningen 0,4 dB (Lden) over grenseverdiene. Dette er så marginalt over grenseverdien at spesielle tiltak ikke anses nødvendig. Beregningene viser også lavere støynivå for det nye vindkraftverket enn for eksisterende Hundhammerfjellet vindkraftverk.